

Overzicht interventieprogramma's ondersteuningsniveau 3 lezen en/of spellen

Dit document biedt een overzicht van **methodeonafhankelijke** interventieprogramma's of methodieken die verschenen of geactualiseerd zijn **na 2005** en die gebruikt kunnen worden om **taakgericht** te werken aan lezen en spellen op [ondersteuningsniveau 3](#). Instructie en/of oefenmateriaal voor ondersteuningsniveau 3 dat onderdeel uitmaakt van reguliere lees- en/of spellingmethodes zijn niet opgenomen in dit overzicht. Voorbeelden hiervan zijn [Veilig leren lezen](#) (Zwijsen), [Estafette](#) (Zwijsen) en [Staal](#) (Malmberg, een analyse van Staal als interventie op niveau 3 is [hier](#) nader beschreven). Ook methodieken die aanvullend op de reguliere instructies op ondersteuningsniveau 1 of 2 worden gebruikt – bijvoorbeeld [Zo leer je kinderen lezen en spellen](#) (José Schraven) – of de reguliere methode vervangen – bijvoorbeeld [Toch nog leren lezen](#) (Visiria) – worden niet in die hoedanigheid beschreven.

Er zijn programma's beschreven die gericht zijn op: lezen en spellen, aanvankelijk lezen, voortgezet lezen en spellen. De programma's zijn binnen deze categorieën gerangschikt op alfabetische volgorde. **Welk programma het meest geschikt is, is afhankelijk van de hiaten in de lees- en/of spellingontwikkeling van het kind.** Heeft u een programma uitgekozen en wilt u weten of dit een geschikt interventieprogramma is om in te zetten op uw school, gebruik dan de [Keuzehulp effectieve interventies ondersteuningsniveau 3](#). Met de [Checklist kwaliteitsaanpak](#) kunt u nagaan of de wijze waarop u het programma wilt inzetten van goede kwaliteit is.

Het overzicht is bedoeld ter **inspiratie**; het is niet de intentie om uitputtend en volledig te zijn. Het kan dus voorkomen dat u bepaalde programma's in het overzicht mist. Stuur dan een mailtje naar info@dyslexiecentraal.nl. Wij voegen het programma dan toe, mits voldaan wordt aan bovenstaande criteria.

Colofon

Dit overzicht van interventieprogramma's is ontwikkeld in het kader van het Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie door het Expertisecentrum Nederlands

© 2024

Naam programma	Korte omschrijving	Doelgroep	Digitaal of papieren programma	Bijzonderheden
Lezen en spellen				
Asgaard Saga (De Lerende Mens, Radboud Universiteit, Berkel-B, Hulan)	Asgaard Saga is een digitaal programma waarin oefeningen op het gebied van fonologie, lezen, spelling, psycho-educatie en leesmotivatatie aan bod komen. Voor het lezen op tekstniveau wordt er gelezen uit een boek. Het programma genereert automatisch de resultaten van de interventie. <i>In te zetten bij: problemen met de klank-tekenkoppeling, leesproblemen op woord- en tekstniveau en spellingproblemen op woordniveau.</i>	Groep 3 t/m 8		Sluit aan bij dyslexiebehandeling van Berkel-B (ON4).
Letterster (Lexima, Marant, Cedin)	Letterster is een digitaal programma. Met een intake-toets wordt het spellingniveau van de leerling bepaald en wordt een persoonlijke oefentraject samengesteld met oefeningen op woordniveau. Het programma geeft de leerling procesgerichte feedback. Om de leesvaardigheid te verbeteren zijn er oefeningen op klankniveau, woordniveau en tekstniveau. Op tekstniveau wordt er gelezen uit een boek. <i>In te zetten bij: problemen met klank-tekenkoppeling, leesproblemen wat betreft accuratesse en/of tempo op woord- en tekstniveau en bij spellingproblemen op woordniveau.</i>	Groep 4 t/m 8		Sluit aan bij dyslexiebehandeling van Marant en Cedin (ON4). De dyslexiebehandeling van Marant is wetenschappelijk onderzocht door de Radboud Universiteit. Lees hierover meer in het proefschrift . Dit programma is hier nader beschreven.
Spellen met specht deel 3 (Hiwo)	Spellen met specht deel 3 is een gecombineerde lees- en spellingtraining. Er is binnen de training aandacht voor klankeigenschappen van woorden, het aanleren van de spellingregels, technisch lezen en leesmotivatatie. Het pakket bestaat uit een handleiding en map met materialen om het lezen en spellen op klank-, woord- en tekstniveau te oefenen. <i>In te zetten bij: problemen met de klank-tekenkoppeling, leesproblemen op woord- en tekstniveau, spellingproblemen op woord- en zinsniveau.</i>	Groep 4 t/m 8		Op de website van Spellen met specht staan ook uitwerkingen van Connect Klanken en Letters (deel 2a) en Connect Woordherkenning (deel 2b).

Naam programma	Korte omschrijving	Doelgroep	Digitaal of papieren programma	Bijzonderheden
Taal in blokjes (F&L methode B.V.)	Taal in Blokjes is een methodeonafhankelijk interventiepakket voor de aanpak van lees- en spellingproblemen op school. Het gaat uit van de klankstructuur van de Nederlandse taal. De verschillende soorten klanken worden met gekleurde blokjes weergegeven waardoor de klankstructuur van de woorden zichtbaar wordt en het fonologisch bewustzijn gestimuleerd. Leerlingen leren zelf woorden bouwen met de gekleurde blokken en benoemen de klanken en regels. Het gebruik op school wordt ondersteund door materialen, software, werkboeken en handleidingen. <i>In te zetten bij: problemen met klank-tekenkoppeling, leesproblemen wat betreft accuratesse en/of tempo op woord- en tekstniveau en spellingproblemen op woord- en tekstniveau.</i>	Groep 3 t/m 8		Sluit aan bij F&L Methode van Stichting Taalhulp (ON4). De F&L-methode is wetenschappelijk onderzocht in samenwerking met de Radboud Universiteit. Lees hierover meer in het artikel dat is verschenen in <i>Pedagogische Studiën</i> (2010) of het artikel in <i>Tijdschrift voor Remedial Teaching</i>. Dit programma is hier nader beschreven.
Lezen				
Begeleid hardop lezen (Ontwikkeld binnen lectoraat Maatwerk Primair van Windesheim)	De methodiek begeleid hardop lezen is bedoeld voor zwakke technische lezers vanaf groep 4. Het gaat om leerlingen die na de fase van het aanvankelijk leesonderwijs onvoldoende vorderingen maken met technisch lezen: ze blijven hardnekkig langzaam lezen of ze lezen met erg veel fouten. Er is geen oefenmateriaal bij; vrije boekkeuze is een belangrijk onderdeel van de methodiek. Begeleid hardop lezen betekent dat de leerling hardop een tekst leest, terwijl de leesbegeleider luistert, bemoedigt en ingrijpt wanneer dat nodig lijkt. De methodiek biedt leerlingen gelegenheid het zelfstandig lezen te oefenen. Er wordt gebruik gemaakt van verschillende leesvormen (zoals koorlezen of om de beurt lezen). Via de wacht-hint-prijs methode wordt feedback gegeven. <i>In te zetten bij: leesproblemen wat betreft accuratesse en/of tempo op tekstniveau.</i>	Vanaf groep 4		Begeleid hardop lezen is wetenschappelijk onderzocht in samenwerking met het Kohnstamm Instituut van de Universiteit van Amsterdam. Lees hierover meer in het artikel dat is verschenen in <i>Tijdschrift voor Orthopedagogiek</i> (2011).

Naam programma	Korte omschrijving	Doelgroep	Digitaal of papieren programma	Bijzonderheden
Bouw! (Lexima)	Bouw! is een digitaal programma dat ondersteuning biedt bij beginnende geletterdheid. Het programma helpt leerlingen die risico lopen op problemen met lezen en spellen inzicht te krijgen in alfabetische principes als teken-klankkoppeling en fonemisch bewustzijn. Bij Bouw! kan in de uitvoering (deels) gewerkt worden met tutores. Bouw! blijkt het meest effectief wanneer het programma wordt afgemaakt (duurt 2 jaar), er een voldoende hoge oefenfrequentie wordt aangehouden en er vroeg mee begonnen wordt (halverwege groep 2 of begin groep 3). <i>In te zetten bij: problemen met de klank-tekenkoppeling en/of fonemisch bewustzijn, leesproblemen wat betreft accuratesse en/of tempo op woordniveau.</i>	Halverwege groep 2 t/m 4		Bouw! is wetenschappelijk onderzocht in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam. Lees hierover meer in de Nederlandstalige samenvatting van een promotieonderzoek (2015) of in het artikel dat is verschenen in <i>Tijdschrift voor logopedie</i> (2016). Hoe Bouw! ingezet kan worden vanaf groep 2 met voorbeelden uit de klas wordt in dit filmpje van Dyslexie Centraal toegelicht.
Connect Lezen (Anneke Smits)	Bij Connect Lezen werken kleine groepjes leerlingen drie keer per week onder begeleiding van een leraar aan specifieke lees oefeningen. Het bestaat uit drie onderdelen. Connect Klanken en Letters is een programma voor vroegtijdige individuele interventie in het proces van aanvankelijk lezen (september-februari groep 3). Het programma is gericht op het verbeteren van het klankbewustzijn, de klank-tekenkoppeling en het technisch lezen ('decoderen'). <i>In te zetten bij: problemen met de klank-tekenkoppeling, leesproblemen wat betreft accuratesse op woordniveau.</i> Connect Woordherkenning is een interventieprogramma voor leerlingen die bijna alle letters vlot en goed kunnen benoemen, maar moeite hebben met de volledige omzetting van alle letters binnen een woord. Het is gericht op de verbetering van woorden met medeklinkerclusters, tweelettergrepige woorden en meerlettergrepige woorden. <i>In te zetten bij: leesproblemen wat betreft accuratesse op woordniveau.</i> Connect Vloeiend Lezen is een programma voor kinderen die de aanvankelijke leeshandeling beheersen, maar niet komen tot het automatiseren daarvan. De centrale doelen van Connect Vloeiend Lezen zijn: leeskilometers maken en het komen tot vloeiendheid. <i>In te zetten bij: leesproblemen wat betreft tempo op tekstniveau.</i>	Groep 3 t/m 4		Jongejan, W., & Wentink, H. (2008). Begeleiding van leerlingen met leesproblemen in de klas. In L. Verhoeven & H. Wentink (Red.), <i>Onderkenning en aanpak van leesproblemen en dyslexie</i> (pp. 117-134). Antwerpen-Apeldoorn: Garant.

Naam programma	Korte omschrijving	Doelgroep	Digitaal of papieren programma	Bijzonderheden
DMT-oefenmap (Pravoo)	De DMT-oefenmap M3 naar M8 is een hulppakket voor kinderen met een vertraagde ontwikkeling op het gebied van het technisch lezen. De DMT-oefenmap biedt verschillende bladen met woorden en zinnen op AVI-niveau met erbij een instructie op een leesaanpak voor de betreffende leerling. De woorden bevatten vaak een bepaalde leesmoeilijkheid en worden vervolgens in de tekst herhaald. Een oefensessie zoals beschreven in de map duurt een half uur waarvan een kwartier wordt besteed aan het oefenen van de woordrijen en teksten uit de map en een kwartier aan het oefenen van lezen in een boek. <i>In te zetten bij: leesproblemen wat betreft accuratesse en/of tempo op woord-, zins- en tekstniveau.</i>	Groep 3 t/m 8		Sinds 1 januari 2022 wordt deze map niet meer uitgegeven. De digitale opvolger van deze map is Leeshelden. In dit programma kunnen kinderen met leesproblemen met dezelfde kaarten en op dezelfde manier aan de slag als die in de DMT-oefenmap, alleen oefenen ze nu digitaal. Daarnaast zijn er enkele aanvullende functies beschikbaar, bijvoorbeeld de mogelijkheid om teksten te laten voorlezen en digitaal de voortgang van leerlingen in te zien. De DMT-oefenmap is hier nader beschreven. Deze analyse is ook voor het gebruik van Leeshelden nuttig.
Drie sterren lezen (HCO)	Drie Sterren Lezen is een instructiemethode voor zwakke lezers. Het belangrijkste doel is het vloeiend, foutloos en op tempo leren lezen en het leren inzetten van leesstrategieën, maar ook aan het vergroten van leesbegrip en leesplezier wordt gewerkt. Het belangrijkste kenmerk van de aanpak is dat het kind leert om zelfstandig een juiste leesstrategie te gebruiken. <i>In te zetten bij: leesproblemen wat betreft tempo op tekstniveau.</i>	Groep 3 en 4 (maar ook geschikt voor groep 5 t/m 8)		Lees meer over Drie Sterren Lezen in het artikel dat is verschenen in S&B (2008) en in het artikel in JSW (2007).

Naam programma	Korte omschrijving	Doelgroep	Digitaal of papieren programma	Bijzonderheden
Flits! Tutorlezen (Lexima)	Flits! Tutorlezen is een digitaal computerprogramma dat op woordniveau werkt aan de leessnelheid en nauwkeurigheid van zwakke en matige lezers. Het programma is bedoeld voor leerlingen die moeite hebben met het automatiseren van het leesproces op woordniveau. Het programma bestaat uit drie verschillende flitsoefeningen (hele woord in beeld, klank voor klank, of gesplitst). In acht modules worden verschillende leesmoeilijkheden aangeboden. <i>In te zetten bij: leesproblemen wat betreft tempo op woordniveau.</i>	Groep 3 t/m 8		
Flits 4 (NIB Software)	Flits is een digitaal programma dat bestaat uit twee onderdelen: flitsen van woorden en het lezen van teksten. Bij het flitsen kan het tempo worden aangepast. Er kan daarnaast een keuze worden gemaakt in hoe er wordt geflitst: hele woord, in lettergrepen, in letters en visuele synthese. Er kan geoefend worden op AVI-niveau, maar ook op woorden met een specifieke moeilijkheid. Dit geldt ook voor het oefenen op zins- en tekstniveau. Met de leesversneller kan het vloeiend lezen van teksten worden geoefend. <i>In te zetten bij: leesproblemen wat betreft tempo op woord-, zins- en tekstniveau.</i>	Groep 3 t/m 8		
KlankKr8 (RID, UVA, TU Delft en Game Tailors)	KlankKr8 is een serious game die de leerling zelfstandig speelt om alle letter-klank koppelingen te automatiseren en zo de leesontwikkeling te ondersteunen. De game combineert expliciete instructie met veel herhaling en past het aanbod voor de leerling aan. Om het leren te optimaliseren zijn de mondbewegingen die je maakt bij het uitspreken van klanken, evenals de luchtstroom, gevisualiseerd. Ook maken kinderen de lettervormen met hun vingers. KlankKr8 is vooral voor kleuters die zich voorbereiden op het lezen, beginnende lezers én kinderen die wel een steuntje in de rug kunnen gebruiken bij het lezen (zoals leerlingen met dyslexie). <i>In te zetten bij: leesproblemen wat betreft accuratesse en/of tempo op woordniveau, problemen met de klank-tekenkoppeling</i>	Groep 2 t/m 4		KlankKr8 heette voorheen Kosmos Klikker. De Universiteit van Amsterdam heeft Kosmos Klikker wetenschappelijk onderzocht. Lees hierover meer in dit proefschrift .

Naam programma	Korte omschrijving	Doelgroep	Digitaal of papieren programma	Bijzonderheden
Lees Interventie Programma (De Zuid-Vallei)	Het Lees Interventie Programma verschaft oefenmateriaal dat gebruikt kan worden ter remediëring van leerlingen met leesproblemen. Het biedt oefenstof ingedeeld op AVI-niveau (t/m E6). Er kan geoefend worden op woord- en tekstniveau. Per leesmoeilijkheid worden aanwijzingen voor instructie en het uitvoeren van oefeningen gegeven. <i>In te zetten bij: leesproblemen wat betreft accuratesse en/of tempo op woord- en tekstniveau.</i>	Groep 3 t/m 8		
Leesbalans (Delubas)	Het programma Leesbalans bestaat uit verschillende delen. In het eerste deel (vanaf groep 2, begin groep 3) is er aandacht voor de ontwikkeling van fonologisch bewustzijn (analyseren, synthetiseren en letterkennis). De delen 2 t/m 4 zijn bestemd voor groep 3 en zetten in op aanvankelijk lezen en fonologisch bewustzijn (2), letterkennis en decodeersnelheid (3) en automatisering van het leesproces (4). De delen 5 en 6 kunnen ingezet worden bij kinderen die na groep 3 nog ondersteuning nodig hebben. <i>In te zetten bij: problemen met letterkennis en fonologisch bewustzijn, leesproblemen wat betreft accuratesse en/of tempo op woord- en tekstniveau.</i>	Vanaf groep 2		
Lezen in groep 4 en Lezen in groep 5 (Pica)	De leerkrachtdelen van Lezen in groep 4 en 5 zijn een complete aanpak (inclusief leerlijnen) ten aanzien van het voortgezet technisch lezen en sluiten aan bij de methodiek Zo leer je kinderen lezen en spellen (ZLKLS), maar kunnen ook los gebruikt worden. In de instructieles wordt stap voor stap iedere week een nieuwe categorie geoefend en dit gebeurt op woord- en tekstniveau. Naast de leerkrachtdelen zijn ook twee oefenboeken voor de leerlingen beschikbaar. <i>In te zetten bij: leesproblemen op woord- en tekstniveau.</i>	Groep 4 t/m 5		Sluit aan bij de methodiek Zo leer je kinderen lezen en spellen (ZLKLS). De methodiek ZLKLS is wetenschappelijk onderzocht door Anna Bosman, hoogleraar Orthopedagogiek aan de Radboud Universiteit. Lees hier o.a. meer over in dit artikel in Tijdschrift voor Orthopedagogiek (2007). De opzet van ZLKLS is hier nader beschreven.

Naam programma	Korte omschrijving	Doelgroep	Digitaal of papieren programma	Bijzonderheden
<u>MultaLectio</u> (Grammatikos)	MultaLectio is een interventieprogramma bedoeld voor leerlingen met (ernstige) leesproblemen. Het kan worden ingezet vanaf het moment dat de klank-letterkoppelingen gekend en geautomatiseerd zijn, dus vanaf groep 4. In dit interventieprogramma oefenen kinderen veelvuldig met het lezen van frequentiepatronen/deelstructuren (bijvoorbeeld eindrijm of medeklinkerclusters) om zo tot opbouw van woordspecifieke kennis en directe woordherkenning te komen. Elke deelstructuur bestaat uit een aantal oefeningen en elke oefening heeft zes onderdelen, die elk op een apart blad staan: na een introductie van de aan te leren deelstructuur volgen automatiseringsoefeningen met woorden en pseudowoorden. Ten slotte volgt er een toepassing van het geleerde met een leestekst. De zes onderdelen vormen samen een uitgekende lijn om kinderen tot woordspecifieke kennis te brengen. Het programma onderstreept het belang van instructie en geeft voldoende aanwijzingen voor het geven van instructie. <i>In te zetten bij: leesproblemen op woordniveau</i>	Vanaf groep 4		
<u>OefenKr8</u> (RID)	OefenKr8 is een methodeonafhankelijke aanpak voor lezen en spellen. De aanpak is gebaseerd op gespecialiseerde dyslexiebehandeling (ON4). Er kan aan drie verschillende vakgebieden worden gewerkt: OefenKr8 Aanvankelijk lezen en spellen is een aanpak waarbij intensief wordt geoefend met de letter-klankkoppelingen en met het zoemend verklanken van elementaire woorden. Er zit een opbouw in de moeilijkheid van de leerstof. De aanpak richt zich op leerlingen die blijven steken op een zeer aanvankelijk niveau van lezen en spellen. <i>In te zetten bij: problemen met klank-tekenkoppeling</i> OefenKr8 Technisch lezen is een aanpak die richt zich op het accuraat en vlot lezen van woorden, zinnen en teksten. Het doel is zowel de vaardigheid van het decoderen als de directe woordherkenning te verbeteren. In deze aanpak worden verschillende effectief bewezen technieken gecombineerd, waaronder begeleid hardop lezen. <i>In te zetten bij: leesproblemen wat betreft accuratesse en/of tempo op woord-, zins- en tekstniveau.</i>	Groep 3 t/m 8		Wanneer een school zelf met OefenKr8 werkt, krijgt de begeleider gedurende een handelingsperiode van circa 10 weken coaching en begeleiding op het betreffende vakgebied.

Naam programma	Korte omschrijving	Doelgroep	Digitaal of papieren programma	Bijzonderheden
	OefenKr8 Spellen is een aanpak waarbinnen aandacht is voor klankzuivere woorden, belangrijke spellingregels, de morfologische structuur van woorden en voor leenwoorden. Het doel van de aanpak is om het inzicht in de systematiek waarmee gesproken taal wordt omgezet naar geschreven taal te vergroten bij leerlingen. De leerstof is zorgvuldig opgebouwd en in de aanpak wordt gebruikgemaakt van gerichte instructie en oefening. <i>In te zetten bij: spellingproblemen op klank- en woordniveau.</i>			
RALFI / RALFI-light (Anneke Smits)	De RALFI-methodiek is bedoeld voor leerlingen die na een intensieve interventieperiode nauwelijks vooruitgang boeken na groep 3. Het helpt vooral zeer zwakke lezers bij wie het AVI-niveau stagneert. Het gaat om leerlingen die de spellende leeshandeling wel grotendeels beheersen, maar die toch traag blijven lezen. Naast herhaald, ondersteunend en veel lezen staat het leesbegrip centraal in de RALFI-methodiek. De interesse van de kinderen staat voorop. Om de leesvloeïendheid te bevorderen lezen de leerlingen een motiverende tekst op een hoog leesniveau, die ze gedurende een week herhaaldelijk lezen. Bij RALFI-light wordt er doorgelezen en worden teksten dus niet herhaald gelezen. RALFI-light kan worden ingezet bij leerlingen die het AVI-niveau E4 hebben bereikt. <i>In te zetten bij: leesproblemen wat betreft tempo op tekstniveau.</i>	Groep 4 t/m 8		Dit programma is hier nader beschreven. Beantwoording van de vraag door De Kennisrotonde (NRO): Wat zijn de effecten van RALFI-lezen op de technische leesvaardigheid van zwakke leerlingen in groep 4 t/m 6?

Naam programma	Korte omschrijving	Doelgroep	Digitaal of papieren programma	Bijzonderheden
Vooruit! (Delubas)	Vooruit! is een interventieprogramma voor leerlingen uit groep 3 tot en met 8 die moeite hebben met het technisch lezen. Het uitgangspunt is dat er tijdens het leren lezen verbanden worden gelegd tussen de uitspraak, schrijfwijze en betekenis van woorden. In het programma oefenen leerlingen daarom niet alleen door te lezen, maar ook door te schrijven en over de betekenis van woorden te praten. Alle lessen zijn opgebouwd volgens dezelfde structuur: 1) de leerling leert hoe bepaalde woorddelen verklankt moeten worden, 2) de leerling oefent met de verklanking van woorden door de woorden te lezen, te schrijven en over de betekenis van het woord te praten en 3) er wordt een samenleestekst gelezen. Bij de samenleestekst wordt om de beurt een stuk tekst voorgelezen door de leerling en de leesspecialist, waarbij de tekst van de leesspecialist een hoger niveau heeft dan dat van de leerling. Hierdoor komt de leerling ook in aanraking met tekst van een hoger niveau. <i>In te zetten bij: leesproblemen op woordniveau</i>	Groep 3 t/m 8		In de handleiding van Vooruit! staat dat de redzaamheidsversie van de DMT of de redzaamheidstoets van Diataal gebruikt kunnen worden om het leesniveau van leerlingen te bepalen. Het is echter belangrijk om er rekening mee te houden dat aangepaste afname van de DMT voor het onderbouwen van het vermoeden van dyslexie bij doorverwijzing naar de dyslexiezorg niet is toegestaan. In deze FAQ wordt uitgelegd waarom. In dit artikel lees je welke toetsen wel gebruikt kunnen worden voor de onderbouwing van het vermoeden van dyslexie.
Spellen				
BLOON (Lexima)	De letters van BLOON staan voor Bekijken, Lezen, Omdraaien, Opschrijven en Nakijken. Leerlingen oefenen met de spellingregels die in de klas zijn aangeboden. De regels worden verder ingeoefend door het werken in BLOON. BLOON wordt veel gebruikt op de basisschool, maar biedt ook in het voortgezet onderwijs uitkomst, bijvoorbeeld bij het leren van de moderne vreemde talen. De methode biedt oplossingen voor het aanleren van de juiste klank-tekenkoppeling van een vreemde taal, dit geldt met name voor klankzuivere talen en talen die dicht bij de moedertaal staan. <i>In te zetten bij: spellingproblemen op woordniveau.</i>	Groep 3 t/m 8 + vo		

Naam programma	Korte omschrijving	Doelgroep	Digitaal of papieren programma	Bijzonderheden
Dexlex (Lexima)	Dexlex helpt leerlingen die de spellingregels nog niet beheersen door deze op diverse manieren aan te bieden en te trainen. Leerlingen oefenen zelfstandig met klankherkenning, klankverwerking en woordbeeld van veel verschillende woorden. Op basis van een intake-toets wordt het spellingniveau, het niveau van klankverwerking en de kennis van de spellingregels bepaald. Gedurende het jaar voegt Dexlex automatisch nieuwe spellingsregels toe en baseert zich daarbij op de volgorde die bij de meest gebruikte spellingsmethoden wordt gehanteerd. <i>In te zetten bij: spellingproblemen op klank- en woordniveau.</i>	Halverwege groep 4 t/m 8 + vo		
Leren lukt in de klas (ZIEN in de klas)	Leren Lukt in de Klas is een spellingmethode. Alle spellingregels komen in de methode aan bod, van klank-tekenkoppeling tot werkwoordspelling. Er is een opbouw in moeilijkheidsgraad. De methode kan zowel individueel als in kleine groepen (maximaal vier leerlingen) worden ingezet. <i>In te zetten bij: spellingproblemen op klank- en woordniveau en problemen met werkwoordspelling.</i>	Groep 3 t/m 8	 	
PI-Spello (Praktijk PI-Spello)	De methode PI-Spello biedt auditieve en visuele oefeningen en verwerkingsmateriaal. Er kan ook geoefend worden met de oefensoftware. Binnen de methode wordt een eigen alfabet gehanteerd met 81 onderdelen bestaande uit medeklinkers, klinkers en woorddelen die nodig zijn om woorden te vormen. Aan deze onderdelen worden verschillende kleuren toegekend. Tijdens het schrijven worden de klankstukjes door de kinderen omgezet naar de juiste tekens en woorddelen van het Pi-Spellobet. <i>In te zetten bij: spellingproblemen op klank- en woordniveau.</i>	Groep 3 t/m 8	 	
Remediërend Spellen (De Zuid-Vallei)	In het remediërende spellingsprogramma wordt leerlingen aangeleerd om uit te gaan van de klanken en klankgroepen van de taal, waaraan de regels gekoppeld kunnen worden. De spellingregels zijn onderverdeeld in 5 categorieën: luisterwoorden, lettergroepwoorden, net-als-woorden, regelwoorden en weetwoorden. Er kunnen ook in de digitaal omgeving oefeningen worden aangeboden. <i>In te zetten bij: spellingproblemen op woordniveau.</i>	Groep 3 t/m 8	 	

Naam programma	Korte omschrijving	Doelgroep	Digitaal of papieren programma	Bijzonderheden
<u>Spelling in de lift adaptief</u> (ThiemeMeulenhoff)	Spelling in de Lift adaptief is een remediërende methode voor spellingonderwijs. De nadruk ligt op het aanleren van de meest voorkomende spellingregels en het aanleren van spellingstrategieën. Er wordt geoefend met hoogfrequente woorden. Er is expliciet aandacht voor transfer naar spontane schriftelijke taalgebruik. Er kan worden gewerkt met oefenboekjes, maar ook met de software. <i>In te zetten bij: spellingproblemen op woordniveau.</i>	Groep 3 t/m 8 + vo 1 en 2		
<u>Spellingsprint</u> (Schoolsupport)	Spellingsprint kan worden ingezet voor het automatiseren van de spellingcategorieën. In Spellingsprint 1 staan de spellingcategorieën van groep 4 en 5 centraal en in Spellingsprint 2 die van groep 6 t/m 8, met als doel dat leerlingen auditief aangeboden woorden met deze spellingcategorieën correct uit het hoofd kunnen schrijven. Het programma biedt 50 weekkaarten aan met daarop oefenmateriaal (auditieve oefeningen en dictees) voor drie keer maximaal een half uur per week. Spellingsprint kan individueel of in kleine groepjes bij leerlingen met (hardnekkige) spellingproblemen worden ingezet door een professional (RT'er, IB'er of lees-/spellingspecialist) of door leerkrachten of onderwijsassistenten onder begeleiding van een professional. <i>In te zetten bij: spellingproblemen op klank- en woordniveau.</i>	Groep 4 t/m 8		
<u>Spell-it</u> (KBC-Dyslexie)	Spell-it is een online, adaptief oefenprogramma voor leerlingen uit groep 3 t/m 8. Het doel van het programma is om het lezen en spellen van woorden te automatiseren, door veelzijdige oefening en herhaling op maat. Het spellingsaanbod loopt van de klankzuivere woorden van groep 3 tot en met de weetwoorden van groep 7 en 8. Op basis van een stappentoets zet het programma de eerste stappen klaar en leerlingen doorlopen alleen de stappen waarvoor nog oefening nodig is. Leerlingen kunnen oefenen op drie verschillende niveaus (1 tot 3 sterren) en er wordt geoefend op woord-, zins- en tekstniveau. Naast het online oefenen biedt het programma de mogelijkheid om via een te downloaden werkboek ook met gevarieerde werkvormen op papier te oefenen. Spell-it kan zowel thuis, op school of binnen de behandelpraktijk ingezet worden. <i>In te zetten bij: spellingproblemen op woordniveau.</i>	Groep 3 t/m 8		

Naam programma	Korte omschrijving	Doelgroep	Digitaal of papieren programma	Bijzonderheden
<u>Taalblobs</u> (RT Amersfoort)	Taalblobs is een digitaal spellingprogramma dat zowel op school, thuis of bij (externe) remedial teaching gebruikt kan worden. Kinderen oefenen met spellingregels waarbij de leerlijnen van groep 3 tot en met 8 worden gevolgd. Zo worden in de eerste oefenonderdelen van Taalblobs uitsluitend korte klankzuivere woorden aangeboden en komen leenwoorden pas bij de hogere groepen aan bod. De begeleider kan ook handmatig oefeningen voor de leerling selecteren. Tijdens het oefenen krijgen leerlingen automatisch feedback en middels een adaptief algoritme worden de spellingsregels waar een leerling moeite mee heeft automatisch extra herhaald. <i>In te zetten bij: spellingproblemen op klank- en woordniveau.</i>	Groep 3 t/m 8		